CERCETĂRI ARHEOLOGICE ÎN VATRA ORAȘULUI DE FLOCI, (PIUA PETRI), COMUNA GIURGENI, JUDEȚUL IALOMIȚA. Campaniile din anii 2006–2007

Anca Păunescu, Irina Ene, Dana Mihai,
Gheorghe Matei, Gabriel Vasile

RECHERCHES ARCHÉOLOGIQUES DANS LE CENTRE DE ORAȘUL DE FLOCI (PIUA PETRI),
COMMUNE GIURGENI, DÉPARTEMENT DE IALOMIȚA. Les campagnes 2006–2007

Dans cet article les auteurs se propose à présenter les résultats des fouilles des années 2006–2007 du centre de l'établissement urbain du moyen âge de Orașul de Floci, commune Giurgeni, département de la Ialomița. Les fouilles ont été faites dans plusieurs secteurs du site, ayant comme objectif les suivants :

— Secteur Grind no. 1 – on a suivi comme paravent la densité, la disposition et les phases de construction des habitations des XVIe–XVIIe siècles.

— Secteur Grind no. 2 – pour bâtir une construction à la limite du nord du secteur, où on pense constituer un micro-musée et une base archéologique du site, on a fouillé trois sections comme sondage pour épuiser du point de vue archéologique une surface de 200 m.c.

— Secteur Grind no. 3 – on a continué les recherches pour surprendre les relations entre les habitations ayant plusieurs phases de refaites de la deuxième moitié du XVe siècle et jusqu'au XVIIe siècle et de même a trouver la limite d'est de la nécropole no. 3.

— Secteur Grind no. 6 – ici on a fait des travaux de conservation primaire du monument "L'Eglise no. 1".

— Secteur Grind no. 8 – on a fouillé trois sections pour vérifier les données des prospections géomagnétiques.

— Secteur Grind no. 9 – par la section do 3 on a continué a vérifier les dates des prospections archéogéophysiques de l'année 2003 faites par le BCUM de Alba Iulia.

Mots clefs : établissement urbain du moyen âge, habitations, nécropoles, XVIe–XVIIIe siècles

Cuvinte cheie: așezare urbană medievală, locuințe, necropole, secolele XVI–XVII

Desfășurarea cercetărilor arheologice în campaniile din anii 2006–2007 s-a concentrat pe Grindurile 1 și 3 *Avicola*, cu scopul de a investiga și urmări densitatea și dispunerea locuințelor în raport cu biserica nr. 2 (Grindul nr. 1) și respectiv necropola nr. 3 (Grindul nr. 3). Totodată s-a continuat și verificarea arheologică a informațiilor furnizate de prospecțiile arheofizice pe Grindurile nr. 8 și 9.

Sector Grind 1.

În cursul campaniilor din anii 2006 și 2007 s-au continuat cercetările în limita nordică a grindului nr. 1 (planșa 1), în zona unde anterior au fost identificate și dezvelite integral două locuințe, cu aceeași orientare, și cu plan dreptunghiular, compartimentate în două încăperi, inegale ca dimensiuni (Păunescu *et alii* 2006).

Încă din anul 2005 au fost trasate 2 casete cu dimensiuni egale (5 × 5m) în apcandropierea

locuinței 1 cu pavaj exterior din bolovani de piatră (S.I B/2003), într-o zonă unde, sub arătură, se desena o suprafață de pământ amestecat cu mult cărbune, bulgări mari de chirpic ars roșu-cafeniu, fragmente de oase de animale și numeroase fragmente de vase ceramice nesmălțuite și mici fragmente provenite de la cahle de sobă. După îndepărtarea acestui strat, în caseta 2/2005 a fost surprinsă o parte din podeaua de lut a unei locuințe și urmele a câtorva găuri de pari. Din cauza vremii nefavorabile cercetarea nu a mai putut fi continuată și a fost reluată în vara anului 2006. Pentru a surprinde limitele și planul locuinței au mai fost trasate casele nr. 3 și 5 (8×2 m) cu un martor de 1 m între ele, paralele cu latura de vest a casei nr. 2 și caseta nr. 4 (10×3 m), paralelă cu latura de est a casei nr. 5 păstrându-se un martor lat de 0,50 m (planșa 2).

Stratul de pământ arat conținea foarte multe fragmente de ceramică nesmălțuită și câteva fragmente mărunte de buze de farfurii smălțuite specifice secolelor XVI–XVII, fragmente de cahlă-placă, datate în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, care aparțin tipului decorat cu un cavaler călare (Chițescu *et alii* 1981), spărturi de cărămidă, fragmente de oase de animale și o monedă (dinar, Ungaria, 1550). Tot în acest strat s-au descoperit, într-o mică groapă din caseta nr. 2, fragmentele unei oale borcan, care a putut fi întregită, parțial smălțuită, pe care o vom prezenta mai jos.

După îndepărtarea acestui nivel, la adâncimea de cca. 0,60 m, în suprafața casei nr. 2 s-a aflat un strat de lut de nivelare, cu o grosime de aproximativ 0,10 m, întrerupt în unele locuri de dărâmătură compactă formată din bulgări de chirpic puternic ars. Sub acest strat de nivelare în suprafața casetelor, la adâncimea de 0,90 m, s-a desenat conturul podelei unei locuințe (complex 2) și a cinci gropi rotunde, puțin adâncite (complexele 3–5, 9, 10) aflate în apropierea laturii de nord-vest. Podeaua locuinței, delimitată de lăcașul bănelor-talpă, se încadra într-un plan dreptunghiular cu

laturile lungi (5,60 m) orientate sud-est, iar laturile scurte (4,40 m) erau orientate nord-vest. Aproape de colțul nordic al podelei se mai păstra soclul dreptunghiular din lut ars la roșu al unei sobe, înalt de 0,20 m, iar lângă acesta se afla un fragment de bârnă groasă, carbonizată, probabil o grindă prăbușită din acoperișul locuinței. Pe suprafața soclului s-a observat urma unei găuri de par subțire cu diametrul de 0,05 m. Paralel cu lungimea laturii de NV, la o distanță de 0,70 m de ea spre interior, s-a aflat un șir de gropi de pari subțiri ($d = 0,10$ m), care poate au susținut o laviță din scânduri adosată peretelui. Pe suprafața podelei spre centrul ei, s-au mai aflat și alte câteva gropi de pari subțiri, grupate dezordonat. În colțul de vest al podelei se aflau alte două gropi apropiate, cu diametrul de 0,40 m, adânci de 0,20 m. Alte gropi similare s-au aflat aproape de colțul sudic și aproape de mijlocul laturii de sud-est (planșa 3). Pe suprafața podelei au fost descoperite puține fragmente ceramice mărunte, semințe carbonizate și în apropierea soclului din lut al sobei câteva fragmente de țesătură de lână carbonizate. Lipsa de inventar arheologic presupune că locuința a fost abandonată deliberat înainte de distrugerea ei prin incendiu.

În limita exterioară a laturii de NV a locuinței din suprafața casei 2/2005 s-a observat, la adâncimea de $-1,05$ m, traseul unei bârne-talpă, puțin adâncită într-un strat de nivelare din lut galben-cenușiu, care părea o prelungire a laturii de SV a locuinței. La distanță de 1 m spre nord de lăcașul acestei bârne s-au aflat resturile unui cuptor cu pilon central din lut cruțat, pentru arderea ceramicii (complex nr. 6), care a fost distrus din vechime. În apropiere de conturul gropii cuptorului ($d = 2$ m) s-au observat 10 gropi de pari subțiri, oarecum aliniate care probabil susțineau o laviță (planșa 4). Toate aceste elemente ne îndeamnă să formulăm ipoteza că locuința mai sus descrisă ar fi aparținut unui meșter olar, al cărui "atelier" era amenajat mai rudimentar. Analiza

materialului ceramic pe care-l vom prezenta în continuare şi monedele descoperite susţin datarea acestui complex în prima jumătate a secolului al XVI-lea.

Al doilea cuptor (complex nr. 7) fost cercetat în caseta nr. 3. Pe profilul vestic al casetei cât şi în suprafaţa secţiunii, imediat după îndepărtarea stratului de pământ vegetal s-a conturat o groapă cu diametrul de cca. 2 m, care a străpuns nivelul de locuire incendiat. Această groapă a fost căpăcuită cu un strat gros de lut galben, compact, cu grosimea de 0,30 m. După înlăturarea plăcii din lut, la adâncimea de –1 m a apărut suprafaţa unei podele din lut galben-cenuşiu, în care se adâncea jumătate din groapa cuptorului, de asemenea distrus din vechime. Restul se afla în peretele vestic al secţiunii. Pe podea s-au aflat două şiruri de gropi de pari subţiri aliniaţi cu limita nordică a cuptorului. În groapa cuptorului de ars ceramica s-au găsit bulgări mari de chirpic ars proveniţi de la pereţi şi cupola lui, împreună cu fragmente ceramice foarte mici. S-a mai păstrat puţin din baza pilonului central şi multă cenuşă fină amestecată cu pigment de cărbune. Gura de alimentare se afla în peretele estic al casetei. Deoarece, aşa cum s-a văzut pe profilul estic al casetei, groapa cuptorului începe să se contureze sub stratul de pământ vegetal, propunem datarea funcţionării acestui complex în cursul secolului al XVII-lea.

Caseta nr. 1 (planşa 2) a fost trasată încă din cursul campaniei de cercetări din anul 2005 la distanţă de 1 m spre nord faţă de colţul nord-vestic al casetei nr. 2. Imediat după îndepărtarea stratului de pământ vegetal, pe întreaga suprafaţă a casetei a apărut un strat de pământ afănat, în care s-au găsit foarte multe oase de animale, fragmente de vase ceramice predominant nesmălţuite, fragmente mărunte de cahle acoperite cu smalţ de culoare verde, şi câteva fragmente foarte mici de ceramică otomană. Consistenţa acestui strat, care coboară până la adâncimea de 0,75 m, are aspectul asemănător cu cea a gropilor de depunere a reziduurilor menajere

descoperite şi cercetate în cursul campaniilor anterioare. Limitele acestei gropi s-au îngustat spre fund, când la adâncimea de 1,20 m a apărut stratul de pământ lutos, steril din punct de vedere arheologic. Singura piesă care a fost recuperată este o farfurie smălţuită, caracteristică ceramicii din secolul al XVII-lea, pe care o vom prezenta în rândurile de mai jos referitoare la descrierea ceramicii.

În cursul campaniei de cercetări arheologice din vara anului 2007, s-a dezvelit o nouă suprafaţă în limita nord-estică a locuinţei mai sus descrisă, unde se afla o zonă întinsă de chirpic ars şi cărbune, răscolit de arătură. Au fost trasate casele nr. 6 (7 × 3 m), nr. 7 (8 × 3 m), paralele, orientate nord-sud, cu un martor lat de 1 m între ele.

După îndepărtarea stratului de pământ arat în care s-au descoperit 3 monede din secolele XVI-XVII¹, şi o mărgică de la un cercel de tâmplă, specific secolului al XVI-lea (Rosetti 1972). La adâncimea de –0,55 m a apărut suprafaţa de chirpic ars, răspândită pe podeaua din lut a locuinţei L.1/2007 (complex nr. 1). Această podea acoperă jumătatea sudică a suprafeţei casetelor 6 şi 7. După înlăturarea bulgărilor de chirpic ars pe suprafaţa podelei a fost descoperită o piatră rotundă de râşniţă, perforată în centru, şi s-au conturat lăcaşurile bânelor-talpă, adâncite în lutul podelei, care delimitau planul locuinţei. Aproape de colţul de nord, lăcaşul bânei-talpă al laturii de nord-est a fost perforat de o groapă târzie (complex nr. 6) în care au fost aruncate oasele unor animale de talie mare (bovine) (planşa 5).

În capătul nordic al casetei nr. 7, la o distanţă de 1,50 m de latura de nord-est a locuinţei, s-a descoperit un şir de bolovani prinşi într-un strat de dărâmatură de chirpic, cu o orientare asemănătoare laturii de nord-est, ce mărgineau spre sud lăcaşul unei bâne talpă, în care se mai păstrau fragmente din

¹ Două exemplare dinari, Ungaria, Vladislav II (1490–1516) şi o para (fals) Imperiul Otoman, Ahmed I (1603–1617). Mulţumim şi pe această cale domnului Mihai Dima pentru determinarea monedelor.

lemnul carbonizat (complex nr. 2), și spre nord o groapă pentru depunerea rezidurilor menajere (complex nr. 5) Inventarul acestei gropi conținea o mare cantitate de oase de provenite de la animale de talie mare, oase de pește, spărturi de cărămidă, pietre și puține fragmente ceramice neîntregibile. După aspect și dimensiuni, bolovanii se aseamănă cu cei folosiți pentru amenajarea pavajului din exteriorul locuinței nr. 1/2003 (Păunescu *et alii* 2006). La adâncimea de -0,40 m, în pământul dintre bolovani s-a descoperit un alt dinar² din secolul al XVI-lea. Pentru a surprinde întreaga întindere a podelei a mai fost trasată caseta nr. 8 (9 × 1,5 m), paralelă cu latura de est a casetei nr. 7, păstrându-se un martor de 0,50 m între ele. Dimensiunile aproximative ale locuinței nr. 1/2007 (complex nr. 1) sunt 6,25 × 4,50 m. Și în acest caz, planul locuinței a fost rectangular, cu laturile orientate sud-est nord-vest. Podeaua din lut a acestei locuințe care era foarte subțire a fost așezată peste un strat de pământ grăunțos, amestecat, în care s-au găsit foarte multe oase și solzi de pește, un fragment de ceramică otomană (Iznik), 2 monede³ și fragmente de ceramică de uz nesmălțuită neîntregibile, ce aparțineau mai ales forme de oală cu toartă, nesmălțuită de diverse dimensiuni. Cele două monede, descoperite în stratul de pământ grăunțos de sub podeaua din lut, indică datarea construirii locuinței nr. 1/2007 (complex nr. 1) în primele decenii ale secolului al XVII-lea.

După îndepărtarea acestui strat, la adâncimea de -0,80 m, în suprafața casetelor 7 și 8 a apărut un alt strat de lutuială cu urme de arsură, bulgări mici de chirpic ars roșu-cafeniu, pigment de cărbune și un șir de 5 gropi de pari subțiri la o distanță de 0,50 m de șirul de bolovani de piatră (complex nr. 10). Pe suprafața podelei s-a descoperit o piesă conică din os, un fragment dintr-o amuletă

din piatră și un inel din bronz. În capătul sudic al casetei nr. 6, la adâncimea de -0,93 m față de nivelul actual de călcare, s-a observat urma unei vetre din lut ars-roșu în care se afla o gaură de par. Toate aceste elemente aparțin unei locuințe (L. 2/2007–complex nr. 10), distrusă tot de un incendiu, ale cărui resturi au fost curățate și nivelate. Cota de adâncime la care a fost descoperită sugerează faptul că ea a fost contemporană cu L1/2006, descrisă mai sus. Se constată că șirul de bolovani de piatră a fost amenajat după dezafectarea locuinței nr. 2/2007, pe dărâmătura acesteia, fără să putem preciza scopul. Lângă șirul de pietre, în dărâmătură s-a găsit o mărgică din sticlă colorată.

În concluzie, datele rezultate din cercetarea integrală a locuințelor descoperite în acest sector ne îndreptățesc să constatăm că ele au fost distruse de incendii, la mijlocul secolului al XVI-lea și în primele decenii ale secolului al XVII-lea. De fiecare dată, după incendiere, dărâmătura de chirpic ars și cărbune a fost nivelată și superficial căpăcuită de un strat de lut care de fapt a fost utilizat ulterior ca podea pentru o nouă fază de refacere a unei locuințe, cu aceeași orientare. Această observație poate fi constatată și în cazul locuințelor descoperite și cercetate în sectorul grindului nr. 3. Dar această situație face foarte dificilă surprinderea în planul așezării a traseului unei străzi — calea publică —, care este elementul esențial într-o așezare urbană.

Inventarul arheologic.

În privința categoriilor de piese descoperite în inventarul complexelor cercetate considerăm importantă prezentarea unor categorii ceramice ce contribuie la o mai bună cunoaștere a elementelor de cultură materială în mediul urban medieval din Țara Românească.

Materialul ceramic aparținând în general secolelor XVI și XVII este reprezentat, în linii mari, de formele obișnuite — nesmălțuite sau smălțuite —, motiv pentru care ne vom opri

² Ungaria, emitent neprecizat, sec. XVI, dinar (fals).

³ Dinar (fals) Ungaria, Ferdinand I, (1526–1564), și un aspru, Imperiul Otoman, emitent neprecizat, sec. XVI–XVII.

doar asupra prezentării unor piese întregi sau întregite, de factură locală şi ceramică de import.

În cadrul ceramicii de uz nesmălţuite forma cea mai frecvent întâlnită este a oalei cu toartă, specifică secolului al XVI-lea, lucrată din pastă fină, roşie, bine arsă, cu pereţii subţiri, buza uşor evazată cu marginea rotunjită, corpul bombat, fundul drept. Toarta arcuită, ovală în secţiune, se prinde de marginea exterioară a buzei şi în zona de maximă arcuire a pereţilor vasului. Pe marginea exterioară a buzei este decorată fie cu 2–3 linii paralele incizate, fie cu linii paralele trasate cu vopsea albă (planşa 6, fig. 1, 2, 3).

În număr mai redus, în stare fragmentară, se găseşte forma ulcioarelor, specifice secolelor XV–XVI, lucrate din pastă fină, de culoare roşie, decorate pe umăr cu benzi de linii paralele incizate şi pe corp cu linii oblice lustruite (planşa 6, fig. 4).

Mai menţionăm descoperirea în caseta nr. 2/2006 a unei căni cu picior şi cu toartă, lucrată din pastă roşie-gălbui, cu pereţii mai groşi, cu gâtul înalt, evazat şi buza scurtă cu marginea rotunjită, cu corpul bombat sprijinit pe un picior înalt, profilat. Toarta se prinde sub muchia buzei şi în zona de maximă arcuire a pereţilor vasului. Vasul era ornamentat pe umăr cu trei linii paralele incizate (planşa 6, fig. 5). Alte fragmente ce aparţin acestei forme de vas, de asemenea specifice ceramicii din secolul al XVI-lea, s-au mai găsit şi în inventarul unor gropi pentru depozitarea reziduurilor menajere.

Ceramica smălţuită este reprezentată prin numeroase fragmente de farfurii sau castroane cu picior inelar şi ornamentate cu variate motive geometrice sau florale, acoperite cu smălţ de diverse culori sau nuanţe. Un exemplar deosebit este forma strachinei descoperită în caseta nr. 2/2006, lucrată din pastă fină, de culoare roz-gălbui. Pereţii vasului sunt larg arcuiţi, cu marginea ridicată vertical şi rotunjită şi baza inelară. Suprafaţa interioară a vasului, acoperită cu

smălţ de culoare galben închis este decorată în tehnica sgraffito cu registre de linii vălurite şi ove (planşa 7, fig. 1). Atât prin formă cât şi prin tehnica decorului, acest vas aparţine secolelor XV şi XVI. Cele mai apropiate analogii în vederea datării le găsim în ceramica descoperită la Curtea-Veche din Bucureşti (Rosetti 1959).

Farfuriile sunt reprezentate prin două exemplare întregite, diferite însă din punct de vedere a formei şi tehnicii de realizare a decorului. Farfuria descoperită în anul 2006 avea pereţii larg evazaţi, cu marginea rotunjită şi picior inelar. Suprafaţa interioară a fost decorată cu două cercuri concentrice formate din pete de culoare albă, distanţate, acoperite cu un smălţ de culoare verde. A doua farfurie, descoperită în inventarul gropii pentru depozitarea reziduurilor menajere din caseta 1/2006, este lucrată dintr-o pastă fină, cu foarte puţin nisip în amestec, de culoare galbui roşcat, bine arsă. Vasul are fundul drept, cu pereţii mult evazaţi, cu marginea tăiată oblic spre exterior. Pe suprafaţa interioară a vasului se observă o muchie profilată. Decorul este format din grupuri de motive florale, dispuse distanţat pe pereţii farfuriei şi în centru. Întreaga suprafaţă a fost acoperită cu un smălţ roşu cărămiziu (planşa 7, fig. 2). Atât prin tehnica de execuţie, cât şi prin decor această farfurie se aseamănă cu cele descoperite în jurul cuptoarelor de olari de pe Grindul nr. 2 din vatra oraşului, care au fost date la mijlocul secolului al XVII-lea (Păunescu, 1998–2000).

Ceramica ornamentală este reprezentată prin câteva fragmente de cahle-placă de sobă, decorate cu motive geometrice şi acoperite cu smălţ de culoare verde închis. Unele dintre ele par să provină de la cahlele-placă decorate cu un cavaler călare, date în cursul secolelor XVI–XVII (Chiţescu *et alii* 1981). Acelaşi tip de cahle, date în secolul al XVII-lea, au fost descoperite şi în cursul cercetărilor arheologice de pe dealul Mihai Vodă din Bucureşti (Cantea 1959).

Ceramica de import este reprezentată în special de mici fragmente provenite de la diferite forme de vase de porțelan (cupe, boluri sau farfurii) produse la Iznik decorate cu motive vegetale. Ele au fost descoperite atât în nivelele de dărâmatură ale locuințelor distruse prin incendii, cât și în inventarul gropilor pentru depunerea reziduurilor menajere.

Deosebite sunt următoarele vase care arată că meșterii olarii locali fie au imitat unele forme ale ceramicii otomane provenită din atelierele de la Iznik, care au fost decorate cu motive frecvent întâlnite în ceramica smălțuită locală, fie au decorat forme de vase uzuale cu motive decorative ale ceramicii otomane.

Supunem atenției fragmentul care provine de la o cană înaltă, ușor tronconică, lucrată din pastă de culoare cărămizie, cu pereții mai groși spre linia fundului, cu fundul drept, cu muchia buzei rotunjită și cu o toartă groasă, dreaptă, paralelă cu peretele vasului, cu secțiune dreptunghiulară, care se prinde sub buză și aproape de linia fundului. Suprafața exterioară a vasului, a fost decorată cu triunghiuri trasate cu vârful spre baza vasului. Spațiul delimitat de laturile trunghiului a fost umplut cu mai multe registre de linii în val, incizate, peste care au fost aplicate pete de smalt verde-oliv și galben deschis (planșa 7, fig. 3).

Fragmente de vase cilindrice, fără toartă, acoperite cu smalt monocrom, verde-oliv sau galben, au mai fost descoperite și în inventarul altor complexe arheologice din aria sitului. În cazul de față, cana cu toartă imită forma cănilor cilindrice, cu toarta mică, dreptunghiulară, aplicată în zona de mijloc a peretelui vasului, decorate cu motive florale, produse în atelierele ceramice din a doua jumătate a secolului al XVI-lea de la Iznik. Ele erau folosite ca stacane pentru băutul berii (Aslanapa 2006).

O piesă aparte o reprezintă și oala cu toartă, întregită, descoperită într-o mică groapă din caseta nr. 2, deasupra locuinței 1/2006. Prin formă și dimensiuni ea este asemănătoare cu forma oalei cu toartă din cadrul ceramicii de uz

nesmălțuită. În privința decorului adaptat se vede cum suprafața interioară a vasului a fost acoperită în întregime cu o peliculă subțire de smalt de culoare cafeniu deschis. În exterior, pe marginea buzei a fost trasată o linie incizată, acoperită cu același smalt ca în interiorul vasului. Pe peretele exterior al buzei a fost trasată cu vopsea maro o linie în val larg. Apoi pe umărul vasului sunt trasate, tot cu vopsea maro, două registre de linii în val încadrate între linii paralele, mai subțire sau mai gros trasate. Umărul vasului este decorat cu un registru de linii paralele, depărtate, în care au fost trasate linii oblice, distanțate. În fine sub acest registru a mai fost trasată o linie în val (planșa 7, fig. 4). Toarta vasului nu s-a găsit, dar se vede pe peretele vasului locul unde a fost lipită. Smaltul interior de culoare cafenie și motivul decorativ pictat cu culoare maro sunt elemente specifice ceramicii otomane din secolul al XVIII-lea, de tip *Ceanakkale* (Aslanapa 2006).

Așa cum am menționat în rândurile de mai sus, pe suprafața podelei L.2/2007 a fost descoperit un inel din bronz, a cărui verigă face corp comun cu scaunul puțin înălțat și lătit. Decorul de pe suprafața lui nu se mai păstrează. Piese similare au mai fost descoperite în campaniile anterioare (Chițescu *et alii* 1982). D.V. Rosetti susține că aceste inele, descoperite în diferite situri din Țara Românească erau folosite ca inele amulete în secolul al XVI-lea (Rosetti 1972).

Piesa din os are o formă conică cu înălțimea de 0,03 m și diametrul gurii de 0,01 m. Această piesă probabil că era utilizată ca împungător și s-ar putea să fi fost confecționată într-unul din atelierele de prelucrare a osului, care a funcționat în vatra orașului.

Fragmentul de amuletă a fost confecționat dintr-o placă de gresie mică, subțire, cu marginile rotunjite. Lângă muchia ruptă din vechime se află o gaură pentru agățat. S-ar putea ca această piesă să fi fost folosită pentru realizarea decorului lustruit pe pereții vasele ceramice.

Mărgica din sticlă are o formă sferică decorată cu linii vălurite de culoare bleu, neagră şi alb murdar.

Anca Păunescu, Irina Ene

Sector Grind nr. 2.

În cadrul proiectului managerial referitor la valorificarea rezultatelor cercetărilor arheologice prin integrarea sitului într-un traseu turistic al judeţului Ialomiţa, s-a hotărât ridicarea unei construcţii, în care se va amenaja un micromuzeu de sit şi o bază arheologică a şantierului. Pentru amplasarea acestei construcţii, în campania din vara anului 2007 a fost delimitată o zonă din limita nord-estică a Grindului nr. 2 din aria sitului, în care, anterior, au avut loc multe intervenţii antropice. În această zonă stratigrafia grindului a fost distrusă cu ocazia lucrărilor de refacerea a şoselei DN 2A după inundaţiile din anul 1970. Limita nordică a grindului a fost decapată şi pământul a fost împins pentru înălţarea şoselei actuale.

Cercetarea arheologică cu caracter de sondaj, întreprinsă în acest loc s-a efectuat în vederea descărcării de sarcină arheologică a unei suprafeţe de 200 m². În acest scop s-au trasat trei secţiuni, paralele, orientate nord-sud, fiecare cu dimensiunile de 20 × 2 m, cu martori de 1 m şi 4 m între ele.

După îndepărtarea stratului de pământ vegetal, în suprafaţa secţiunilor A şi B, au apărut la adâncimea de –0,35 m resturi ale unei podele din pământ granulat, bine bătut, de culoare negru-cenuşos şi gropi de pari care indică existenţa unei amenajări sezoniere. Pe aceste resturi de podea s-au aflat doar câteva fragmente mici de chirpic ars, urme de cenuşe şi pigment de cărbune. În capătul sudic al secţiunilor A şi B, la adâncimea de –0,40 m a apărut un pământ galben lutos cu slabe urme de arsură. Inventarul arheologic recoltat este foarte sărac şi se compune din mici fragmente ceramice rulate, provenite de la vase de uz nesmălţuite şi foarte multe spărturi de oase de animale. Sub acest nivel

de locuire, la adâncimea de 0,45m–0,55m a apărut stratul de pământ lutos, steril din punct de vedere arheologic.

Anca Păunescu

Sector Grind nr. 3–Avicola⁴.

În cursul campaniei din anul 2006 s-a prelungit spre est S.I/2003 cu 20 × 2,5 m. pentru a urmări dispunerea locuinţelor în această zonă. Tot acum a fost trasată şi caseta. B/2006, (7,50 × 6 m) în prelungirea casei A şi paralelă cu S.I/2003, păstrându-se un martor de 0,50 m, cu scopul de a cerceta suprafaţa locuinţei nr. 7 (*Păunescu et alii*, 2006). În campania anterioară a fost surprinsă parţial Locuinţa nr. 4 în zona de nord-vest a casei A. Pentru cercetarea ei integrală, s-a trasat caseta C. (7 × 4 m), paralelă cu latura de nord a casei A. S-a continuat şi cercetarea în Secţiunea S III (zona necropolei nr. 3), întreruptă din cauza vremii nefavorabile din anul 2005 (planşa 8).

În încercarea de a dezveli integral Locuinţa nr. 4/2004, în suprafaţa casei C, după înlăturarea stratului de pământ vegetal, la adâncimea de –0,49 m a apărut un sfert din suprafaţa podelei din lut bătut (grosimea de 0,10 m) a unei noi locuinţe, numerotată cu nr. 8, care suprapune Locuinţa nr. 4. În partea de vest a suprafeţei casei C, a fost surprinsă la adâncimea de –1 m, bârna talpă (grosimea = 0,20 m) a locuinţei Locuinţei nr. 4, cu orientarea nord-sud, care delimitează latura de est a locuinţei. În vecinătatea bârnei erau două gropi de pari (d = 0,20 m). Inventarul arheologic descoperit pe suprafaţa podelei nr. 8 era alcătuit din fragmente ceramice mărunte, neîntregibile, ce aparţin categoriei ceramicii de uz nesmălţuită şi câteva fragmente de străchini smălţuite specifice secolului al XVII-lea.

În suprafaţa casei B/2006, s-a completat planul Locuinţei nr. 7/2005 a cărei podea se afla la adâncimea de –0,85 m, prin dezvelirea laturii de est, lungă de 8 m şi a

⁴ Sector al Muzeului Judeţean Ialomiţa — Slobozia.

laturii de nord-sud, lungă de 6 m, latura estică fiind delimitată prin amprenta bărnei locuinței și a gropilor de pari. Pe suprafața podelei, în colțul de sud-vest s-au găsit mai multe fragmente ceramice și următoarele piese: un pahar tronconic, cu suprafața interioară acoperită cu smalț de culoare verde, un disc din pastă roșie decorat cu un brâu alveolat, concentric, dispus în zona mediană, un fragment de pahar cu picior tronconic înalt, un tripod, o gripcă din fier. Pe baza cotei de adâncime a podelei locuinței și a analogiilor pentru materialul ceramic (Ionașcu, Zirra 1959), datarea acestui complex aparține începutului secolului al XVI-lea.

În colțul sud-estic al casei B, la adâncimea de -0,60 m a fost surprins colțul de nord-vest a locuinței cercetate, în secțiunea LIX/1986 (Chițescu *et alii* 1992). Pe planul general actual al dispunerii locuințelor din acest sector, locuința cercetată în campania din 1986 a căpătat numărul 9.

În anul 2007 s-a continuat cercetarea pe Secțiunea I/2006, prelungire spre est și paralel cu latura nordică a ei s-a trasat S. III (24 × 2,50 m) spre est, pentru a cerceta integral locuințele nr. 10, 11a și 11b, interceptate în cursul campaniei din 2006.

Locuința nr. 10 surprinsă parțial în suprafața secțiunilor I/2003 și III/2005 avea podeaua din lut la adâncimea de 0,90 m. Suprafața podelei pe axul secțiunii, est-vest, măsoară 8 m. Pe această suprafață s-au găsit prăbușite bărne întregi și fragmente de bărne carbonizate. Pe una din bărne s-a păstrat și o scoabă de legătură. Tot pe podea s-a găsit și urma unei vetre de formă rotundă ($d = 1,50$ m) situată pe latura nordică, cu pereții construiți din lut galben, având o grosime de 0,25 m. Suprafața vetrei, datorită folosirii îndelungate s-a pietrificat. În partea sudică a vetrei a fost surprinsă groapa de alimentare și un cenușar cu diametrul de 1 m, adâncită în podeaua de lut. Inventarul arheologic recoltat de pe suprafața podelei se compune din fragmente de ceramică nesmălțuită, o greutate din piatră pentru plasa de pescuit și

câteva fragmente mărunte de ceramică otomană provenită din atelierele de la Iznik. Din punct de vedere al stratigrafiei și al materialelor recoltate L. 10 a fost contemporană cu L. 2 și L. 7, la începutul secolului al XVI-lea (planșa 9).

Podeaua din lut a locuinței nr. 11a a fost surprinsă în secțiunile I și III, la adâncimea -0,30 m. Laturile lungi (6 m) aveau orientarea est-vest, iar laturile scurte (5 m) erau orientate nord-sud. În colțul nord-estic s-a găsit vatra sobei cu diametrul de 0,40 m, iar în jurul ei fragmente de oale – cahle. Inventarul arheologic mai conținea un inel din bronz cu o piatră de culoare verde (planșa 10, fig. 1) fragmente de străchini smălțuite cu picior inelar, fragmente de căni, din pastă roșie cu gura lobată, fragmente de pipe din lut. Tot în același perimetru, la adâncimea de -0,50 m s-a delimitat podeaua locuinței 11b, având aproximativ aceleași dimensiuni cu locuința 11a. Menționăm în afară de fragmentele de ceramică de uz nesmălțuită și smălțuită, fragmentele de cahle din pastă ceramică nesmălțuită, decorate cu motive geometrice (planșa 10, fig. 2, 3, 5, 6).

Stratigrafia nivelelor de locuire cercetate până în prezent ne îndreptățește să afirmăm existența a patru nivele de locuire. Distribuția și cazurile de suprapunere ale unor locuințe sugerează dreptul de proprietate asupra unei suprafețe de teren, iar planul lor, păstrează aceeași orientare, determinată de factorii climatici, care indică un aliniament față de o cale de acces (planșa 11, fig. 1–4).

În suprafața secțiunii IV/2007, trasată pentru cercetarea în continuare a necropolei nr. 3, la adâncimea de -0,62 m, a fost descoperită parțial podeaua unei locuințe pe care erau așezate grupuri de cărămizi, ca un paviment (planșa 8).

O altă categorie de complexe sunt gropile pentru depozitarea reziduurilor menajere.

Groapa nr. 2 s-a aflat la adâncimea de -0,88 m, în casele A și C. Conturul ei prezenta o formă pătrată (1,50 × 1,50 m) și

pereţi dreپţi ai ei coboară până la adâncimea de 1,10 m. Pe fundul gropii s-a găsit o amenajare din bârne de lemn, aşezate pe direcţia nord-sud. Presupunem ca acest complex a fost utilizat ca groapă de provizii. În umplutura gropii s-au găsit puţine fragmente ceramice. Presupunem ca această groapă este contemporană cu L. nr. 2, datată la începutul secolului al XVI-lea.

Groapa nr. 3 s-a aflat în caseta C, la adâncimea de 0,50 m, cu conturul rotund (d = 0,60 m), coboară până la adâncimea de 1,61 m.

Pe fundul gropii s-a găsit o bârnă groasă de lemn, carbonizată. Două treimi din umplutura gropii era formată din bulgări de chirpic ars, pe care se păstra amprenta bârnelor şi a nuielor împletite din structura pereţilor unei locuinţe. Deasupra chirpicului au fost găsite spărturi de oase de bovine. Pe baza stratigrafiei şi a relaţiei cu locuinţa nr. 8, acest complex se poate data la sfârşitul secolului al XVI-lea.

Groapa nr. 4 din S. I /2006 a apărut la adâncimea de 0,80 m faţă de nivelul actual de călcare, la vest de Locuinţa nr. 10. Conturul gropii era rotund cu diametrul de 3 m. Pereţii dreپţi ai gropii coborau până la adâncimea de –1,75 m. În umplutura gropii au fost descoperite fragmente ceramice provenite de la vase de uz nesmălţuite şi vase smălţuite (planşa 10, fig. 8). Între fragmentele de cahle ornamentale menţionăm un fragment de cahă nesmălţuită, cu decor traforat (planşa 10, fig. 4, 9, 18), asemănătoare cu cea descoperită în inventarul unei locuinţe de pe Grindul nr. 1 (Chişescu *et alii* 1979), un fragment de cahă cu imaginea Sfântului Gheorghe, fragmente de cahle smălţuite, decorate cu motive geometrice. Altă categorie de obiecte o constituie uneltele din os-străpungătoare. Pe baza inventarului, acest complex se datează la jumătatea secolului al XVI-lea.

Necropola nr. 3 se află în capătul vestic al secţiunilor 1, 3, 4. În campania din anul 2006 s-au cercetat 8 morminte de înhumăţie (M. 80–87), din care trei aparţin

unor subiecţi *infans* 1 — M.80, *infans* II — M.81 şi M.86 şi restul adulţi. Scheletele au fost aşezate în decubit dorsal, cu orientarea vest-est, cu membrele superioare aduse pe piept sau pe bazin, excepţie făcând M.85, care avea ambele braţe îndoite din cot şi palmele aduse pe pe umăr. Singurul caz de suprapunere, întâlnit în această campanie este M.83 care suprapune parţial pe M.84. Numai în M.82 a fost găsit ca inventar, un inel de argint, cu veriga răsucită şi placa rotundă, decorată cu o cruce în relief.

Gheorghe Matei, Gabriel Vasile

Sector Grind nr. 6.

În vederea protejării şi a punerii în valoare a monumentelor descoperite în vatra abandonată a Oraşului de Floci, în vara anului 2007 s-au făcut lucrări de conservare primară şi protejare a zidurilor de fundaţie şi a fragmentului din peretele nordic al Bisericii nr. 1. Întregul complex a fost înconjurat cu un gard pentru a fi ferit de acţiunile antropice. Menţionăm descoperirea unui inel sigilar din argint şi a unui ac de maramă, podoabe specifice secolului al XVI-lea, descoperite *passim* în apropierea fragmentului de zid.

Gheorghe Matei

Sector Grind nr. 8.

Grindul nr. 8 este situat în extremitatea sud-vestică a sitului arheologic de la Oraşul de Floci. Până în prezent această zonă din cadrul sitului nu a fost cercetată arheologic. Grindul este situat la o distanţă de aproximativ 400 m spre vest faţă de grindul nr. 6 (pe care se află ruinele bisericii nr. 1) considerat — datorită vestigiilor importante cercetate aici de-a lungul timpului — un punct central din vatra fostului oraş medieval. În stadiul actual al cunoştinţelor asupra sitului, această zonă este apreciată ca fiind una periferică, având o importanţă economico-socială oarecum secundară în raport cu nucleul urban propriu-zis, însă doar

rezultatele investigațiilor sistematice vor putea oferi o imagine reală a potențialului arheologic al acestui perimetru. În acest context se cuvine menționat și faptul că până în 1990 întregul sit arheologic a fost intens utilizat ca și teren agricol, ceea ce a determinat importante transformări ale morfologiei grindurilor și implicit al stratigrafiei zonei.

Date preliminare

În luna iunie 2007, pe grindul 8 de la Orașul de Floci au fost realizate, de către specialiști de la Facultatea de Geologie și Geofizică a Universității din București, prospecțiuni geomagnetice pentru depistarea unor eventuale zone cu potențial arheologic. Investigațiile au constatat în determinări ale anomaliei câmpului gravitațional efectuate într-o rețea regulată cu pasul de 1 m. Rezultatele astfel obținute au fost analizate prin interpolarea datelor cu metode specifice datelor din clasa câmpuri potențiale, conturându-se astfel zonele de potențial interes pentru cercetarea arheologică de detaliu. La interpretarea datelor s-a ținut cont de specificul construcțiilor de la Orașul de Floci (cel mai frecvent acestea fiind constituite din chirpic parțial ars) și de tipul materialelor rezultate în urma activităților meșteșugărești specifice perioadei în care s-a dezvoltat habitatul urban.

După executarea mai multor transecte pe care nu au fost semnalate anomalii semnificative ale câmpului magnetic, a fost identificată pentru cartarea de detaliu o zonă de cca. 40×20 m. În zona în care a fost realizată prospectarea micro-magnetică a fost observat un areal concretizat în informația geofizică printr-un dipol clar conturat care poate fi generat de o clădire din cărămidă arsă sau o zonă de depozitare a unor deșeuri ale activității artisanale.

Acest areal a fost desemnat pentru o cercetare arheologică de detaliu. Alte zone, care ar putea prezenta un interes secundar, sunt situate la sud de cea menționată și pot fi

reperate prin trasarea a două secțiuni de sondaj de mici dimensiuni.

Cercetarea arheologică

Campania anului 2007 în zona grindului 8 a avut drept obiectiv verificarea în teren a indiciilor furnizate de prospecțiunile magnetometrice, respectiv deschiderea unor unități de cercetare în zona evidențiată cu potențial arheologic. Pe această suprafață, de cca. 200 m^2 , au fost trasate șase secțiuni, respectiv S 001 (20×2 m), S 002 (20×2 m), S 003 (20×2 m), S 004 (8×2 m) S 005 (10×2 m) și S 006 (8×2 m), toate orientate sud-nord. S 001, S 002, S 003, S 004 și S 006 au fost situate paralel, una de cealaltă, doar S 005 fiind deschisă în prelungirea lui S 001, spre sud. Între S 001 S 002 și S 003 matorul are o lățime de 1 m. Între S 002, S 004 și S 006 matorul este de 0,5 m (planșa 12).

Au fost investigate și parțial cercetate 27 de complexe dintre care nouă morminte de inhumație, o amenajare sezonieră, celelalte fiind gropi pentru depunerea reziduurilor menajere.

Stratigrafia generală a perimetrului investigat.

Stratigrafia celor trei secțiuni paralele (S 001, S 002, S 003) este una relativ unitară. Descrierea nivelurilor arheologice este făcută de la nivelul actual de călcare (planșa 13).

Nivelul 1. 0–0,30/0,32 m. Nivel de pământ de culoare brun cenușiu, prăfos, cu pigmente de cărbune și material arheologic amestecat, foarte afânat, cu o textură preponderent argiloasă, reprezentând orizontul organic al solului actual. Foarte afectat de lucrările agricole efectuate în zonă (arătură).

Nivelul 2. –0,32/0,67 m. Nivel de pământ culoare brun măzăros constituit dintr-o depunere antropică de material arheologic variat: fragmente ceramice nesmălțuite și smălțuite (vase de uz comun, dar și fragmente de cahle), ceramică încadrată cronologic culturii „Dridu”, ceramică otomană de Iznik, oase de animale, nasturi și plăsele din os,

reprezentând un strat de depunere în vederea înălţării solului.

Nivelul 3. –0,67 m–0,75/0,89 m. Nivel de lut culoare galbenă, fără material arheologic, reprezentând un strat de nivelare.

Nivelul 4. –0,75/0,89 m–1,12/1,14 m. Nivel de pământ de culoare brun măzăros, constituit dintr-o depunere antropică de material arheologic variat: fragmente ceramice nesmălţuite şi smălţuite (vase de uz comun dar şi fragmente de cahle), ceramică încadrată cronologic culturii „Dridu”, ceramică otomană de Iznik, oase de animale, nasturi şi plăsele din os, reprezentând un strat de depunere în vederea înălţării solului.

Nivelul 5. –1,12/1,14 m–1,34 m. Nivel de lut de culoare galbenă, fără material arheologic, reprezentând un strat de nivelare.

Nivelul 6. –1,34 m–1,59/1,72 m. Nivel de lut compact de culoare verzuie, aluvionar, fără material arheologic.

Nivelul 7. –1,72 m. Sterilul arheologic.

Distribuţia topografică a complexelor investigate

Mormintele sunt situate în jumătatea nordică a secţiunilor S 001, S 002 şi S 003, ceea ce ne-a permis — cel mai probabil — să identificăm limita sudică a necropolei de pe acest grind (desemnată cu numărul şapte în ordinea descoperirii lor pe situl arheologic de la Oraşul de Floci).

În partea de sud a acestor secţiuni, dar şi în S 005 au fost identificate complexe având funcţionalitatea de gropi pentru depunerea reziduurilor menajere, iar amenajarea sezonieră — în care am surprins o podea — a fost cercetată în S 002, S 003, S 004 şi S 006, carourile 4 şi 6.

Descrierea complexelor

Mormintele de inhumaţie, sunt orientate est-vest şi depuse în decubit dorsal, gropile lor fiind amenajate în stratul de lut constituit ca o nivelare (3) în extremitatea nordică a secţiunilor S 001, S 002 şi S 003 (planşa 14, fig. 1–2).

M1 (cpl. 1). Localizare: S 001, caroul 10; groapă de formă dreptunghiulară; L⁵ = 1,52 m, l = 0,75 m; ad.s. = 0,30 m; ad.c.s. = 0,72 m; ad.f.gr. = 0,96 m. Nu au fost observate indicii privind existenţa marcajelor exterioare.

Din umplutura gropii provin fragmente ceramice de mici dimensiuni, (ceramică de tip „Dridu” şi ceramică nesmălţuită şi smălţuită preponderentă) şi oase de animale, reprezentând material arheologic rulat.

Scheletul, depus în sicriu de lemn cu capac, este orientat est-vest. Craniul este cu bărbia în piept iar antebraţul stâng este poziţionat peste cel drept în zona osului stern. Coloana este uşor deplasată în zona vertebrelor 4 şi 5. Membrele inferioare sunt paralele şi întinse.

Inventar: două monede, una aflată sub antebraţul stâng şi cealaltă căzută între vertebre. Prima monedă este un fals după un gros polonez de la Sigismund III (1587–1632), iar cea de a doua este un aspru otoman perforat, din secolele XVI–XVII, cu emitent neprecizat.

M2 (cpl. 5). Localizare: S 002, caroul 9–10; groapă de formă dreptunghiulară: L = 1,10 m; l = 0,50 m; ad.s. = 0,50 m; ad.f.gr. = 0,60 m. Nu avem indicii despre existenţa marcajelor exterioare.

Din umplutura gropii provin fragmente ceramice de mici dimensiuni (ceramică de tip „Dridu”, preponderent ceramică nesmălţuită şi smălţuită şi ceramică de Iznik) şi oase de animale, reprezentând material arheologic rulat.

Scheletul este orientat est-vest, craniul cu bărbia în piept, uşor deranjat în zona coastelor, ulterior înmormântării, probabil din cauza lucrărilor agricole ceea ce a făcut să existe o presiune asupra scheletului de copil (lungimea acestuia la nivelul inferior al gropii este de 0,83 m). Antebraţul drept se afla pe piept, iar cel stâng era căzut pe abdomen.

⁵ L = lungimea; l = lăţimea; ad.s. = adâncimea surprinsă; ad.c.s. = adâncimea la nivelul capacului de la sicriu; ad.f.gr. = adâncimea la fundul gropii mormântului.

Inventar: o monedă, respectiv un aspru otoman de secol XVI–XVII, al cărei emitent nu poate fi precizat

M3 (cpl. 10, S 003, caroul 9) **M4** (cpl. 11, S 001, caroul 9) **M5** (cpl. 12, S 003, caroul 10) **M6** (cpl. 13, S 003, caroul 9) **M7** (cpl. 14, S 003, caroul 7–8) **M8** (cpl. 16, S 001, caroul 10) **M9** (cpl. 18, S 003, caroul 9) au fost identificate și parțial cercetate, campania următoare propunându-și investigarea lor exhaustivă.

Amenajarea sezonieră suprapune din punct de vedere stratigrafic, nivelul 3⁶ complexul fiind vizibil imediat la baza nivelului 1 și constă dintr-o podea de lut, cu urme de arsură în zona nord-estică. Nu au fost identificate alte detalii constitutive ale elevației complexului (șanțuri de implantare a pereților de lemn), cu excepția unei gropi în colțul de sud vest care provenea probabil de la un pilon de susținere a acoperișului. În extremitatea de nord est a complexului (partea în care au fost identificate urmele de arsură concretizate într-o porțiune în care lutul prezintă o crustă roșiatică). Inventarul arheologic recoltat din această porțiune (trei mici fragmente ceramice atipice și un fragment de cărămidă), cât și amplasamentul ei în economia spațială a întregului complex, ne-a determinat să presupunem că este vorba de o vatră care a funcționat un timp scurt.

Inventarul complexului: mici fragmente ceramice (fund drept de la o oală borcan) cărămidă spartă, oase de pește, câteva oase prelucrate sub forma unor nasturi și bucăți de lemn ars, dar și un mic depozit monetar, alcătuit din monede de argint lipite, cea mai recentă piesă lizibilă fiind de la Sigismund III Vasa (1587–1632) (planșa 15, fig. 2).

Cele mai târzii fragmente ceramice și monedele din inventarul acestui complex arheologic, dateate între sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea, stabilesc perioada de sa funcționare în acest

interval de timp. Cercetarea acestui complex nu este încheiată, campania viitoare propunându-și continuarea investigațiilor arheologice asupra zonei reperate pentru a putea clarifica situația din teren.

Gropile de reziduuri menajere

Gropile cu depunere de reziduuri sunt gropi de formă cilindrică, cu un diametru cuprins între 1 m și 1,5 m și o adâncime de maxim 1 m (mai puțin groapa nr. 8/cpl. 17).

Cele trei gropi din S 001, respectiv Gr. nr. 1/cpl. 2; Gr. nr.2/cpl. 3, și Gr. nr. 3/cpl. 4, par să fie amenajate din nivelul 2⁷ (planșa 13, fig. 3).

În general, inventarul arheologic al acestor complexe este foarte sărac. Menționăm însă, din inventarul gr. nr. 1/cpl. 2, un fund inelar de strachină pictat cu vopsea albă în interior, fragmente de perete de la oale borcan, o bucată de chirpic, patru fragmente de la obiecte de fier, oase de pește și o monedă (un aspru otoman de secol XVI pe care nu se mai poate citi emitentul). Materialul ceramic se încadrează cronologic, de asemenea, în secolul al XVI-lea. În Gr. nr. 2/cpl. 3 a fost descoperită o plăsea de os decorată cu incizii sub formă de cercuri și pictată roșu și verde, iar în Gr. nr. 3/cpl. 4 un degetar de bronz (planșa 15, fig. 9).

O situație aparte o reprezintă Gr. nr. 8/cpl. 17, surprinsă în S 001, carourile 6–8. Inițial au fost două gropi, a și b, după cum se poate vedea în profil (straturile arheologice din întreaga secțiune se reiau pe o lungime de 0,25 m) care s-au unificat în timpul depunerii de pământ cu material arheologic, care constituie stratul II. Aceasta are un diametru pe profilul de vest de 3,5 m, iar adâncimea ei atinge sterilul arheologic la –1,72 m.

Gropile nr.10 (cpl. 20), 12 (cpl. 22), 13 (cpl. 23), 14 (cpl. 24), 15 (cpl. 25), 17 (cpl. 27) au fost surprinse în S 005 și pornesc din stratul de nivelare cu lut galben (3). Diametrul lor este cuprins între 1 m și 1,50 m (planșa 13, fig. 2).

⁶ Vezi *supra* stratigrafia perimetrului.

⁷ Vezi *supra* stratigrafia perimetrului.

În aceste complexe au fost descoperite puţine materiale arheologice, din care menţionăm în Gr. nr. 12/cpl. 22 un fragment ceramic de Iznik decorat cu alb albastru şi negru, precum şi două fragmente ceramice atipice, iar în Gr. nr. 13/cpl. 23 două fragmente ceramice din care un fund de oală borcan, tip ceramic întâlnit pe o lungă perioadă de timp. Inventarul Gr. nr. 14/cpl. 24 se compune din patru fragmente ceramice atipice provenite probabil, de la vase de uz comun smălţuite şi nesmălţuite, iar cel al Gr. nr. 15/cpl. 25 dintr-un os prelucrat sub forma unui nasture.

Tot în S 005 au fost cercetate Gropile nr. 11/cpl. 21 şi nr. 16/cpl. 26 care pornesc, însă, din stratul 2, de pământ cu materiale arheologice variate, adus şi depus.

Acelaşi tip de complex a fost cercetat şi în S 002 (Gr. nr. 4/cpl. 6, Gr. nr. 5/cpl. 8 şi Gr. nr. 7/cpl. 15) şi S 003 (Gr. nr. 6/cpl. 9 şi Gr. nr. 9/cpl. 19) şi prezintă aceleaşi caracteristici prezentate anterior.

Întrucât materialul arheologic rezultat din cercetarea acestor complexe este redus numeric, variat şi fragmentar, coroborat şi cu dimensiunile reduse ale fragmentelor, trebuie să presupunem că acestea vor fi funcţionat iniţial ca şi gropi de păstrare a alimentelor, caz atestat la Oraşul de Floci. În această situaţie considerăm că umplerea lor s-a făcut prin aducerea pământului cu material arheologic care formează nivelul 2.

Materialul arheologic

În afara inventarelor complexelor prezentate, de pe întreaga suprafaţă investigată în această campanie a fost recoltat un bogat şi variat material ceramic fragmentat⁸, oase de animale, obiecte din os, oase de peşte, fragmente din obiecte de fier, bucăţi de zgură, piatră şi cărămidă.

În prezentarea materialului ceramic începem cu menţionarea a patru fragmente ceramice tip Dridu, atipice, descoperite la

cote diferite şi în secţiuni diferite (planşa 15, fig. 7–8).

Fragmentele ceramice de uz comun, nesmălţuite provin de la următoarele forme: oale borcan, farfurii, sfeşnice, vase de mici dimensiuni şi oale cahlă. Oalele borcan au buza evazată şi marginea teşită orizontal, cu striuri pe suprafaţa exterioră (planşa 15, fig. 1). Farfuriile sunt realizate din pastă arsă oxidant şi acoperite cu o angobă fină de culoare roşiatică, pictate cu pastă albă. Au fost găsite, de asemenea, trei fragmente din partea superioară a unor ulcioare, precum şi buza de la un vas trilobat (planşa 15, fig. 2). Piciorul sfeşnicelor nesmălţuite este decorat cu alveole, prin simpla apăsare cu degetul în pasta moale. Vasele de mici dimensiuni, din pastă foarte fină, arsă cărămiziu, au buza trasă uşor spre exterior şi o şanţuire largă pe suprafaţa ei, fragmentele descoperite fiind decorate cu două striuri incizate imediat sub marginea buzei şi pictate cu pete de culoare galbenă.

Ceramica smălţuită este reprezentată prin fragmente provenite de la următoarele forme: străchini, farfurii şi vase cilindrice. Străchinile sunt de diferite dimensiuni, au fundul inelar sau drept profilat, suprafaţa fiind acoperită cu smalţ monocrom sau policrom. De asemenea, unele vase au decor sgrafittat, pe un fond verde sau galben fiind realizat un decor geometric, floral sau sub forma unor solzi de peşte. Fragmentele de farfurii smălţuite au pereţii evazaţi şi muchia teşită oblic sau au marginea alveolată. Decorul este în cea mai mare parte sgrafittat, predominând culoarea verde (planşa 15, fig. 3–6). Vasele cilindrice au pereţii groşi şi suprafaţa interioară are un smalţ — în special — de culoare maronie.

Ceramica de import (Iznik) este reprezentată de câteva fragmente neîntregibile, descoperite în contexte arheologice diferite, nefiind posibilă o încadrare tipologică a acestora, ci doar o prezentare a culorilor, respectiv alb, albastru, verde şi roşu (planşa 16, fig. 1–3).

⁸ Restaurarea şi desenul pieselor ceramice au fost realizate în cadrul laboratoarelor şi secţiilor specializate ale MNIR

Ceramica decorativă smălțuită și nesmălțuită este de asemenea, fragmentară și neîntregibilă. Între tipurile identificate menționăm un fragment de la o placă cu reprezentarea Sfântului Gheorghe, dar și din cele decorate cu cercuri, cu motive florale sau geometrice și un fragment traforat, specifice secolului al XVI-lea (planșa 16, fig. 4–8).

De asemenea, au fost descoperite trei fragmente de pipe de culoare roșiatică, fără decor, cu excepția uneia care are perforate trei orificii și o cută de gresie. Piese descoperite *passim* sunt fragmente ceramice smălțuite și nesmălțuite, asemănătoare celor prezentate anterior, o greutate pentru plasa de pescuit cu șanț pentru șnur și cu o perforație marginală și un fragment de pipă de culoare albă cu un decor incizat format din linii paralele.

Materialul ceramic este rulat și compus din fragmente neîntregibile, formele identificate și pasta lor indicând o încadrare cronologică vastă, din a doua jumătate a secolului al XVI-lea și până către sfârșitul secolului al XVII-lea.

Materialul recoltat din nivelul 2 din S 001 se compune din 11 oase prelucrate sub forma unor nasturi și plăsele, asemănătoare celor descoperite în atelierele de prelucrare a osului (Chițescu *et alii*, 1981), ceea ce ne-a determinat să luăm în considerare posibila existență în zonă a unui atelier de prelucrat osul în zonă, ipoteză neconfirmată încă în acest stadiu al cercetării. Acest tip de obiect este prezent și în celelalte secțiuni, dar cu o pondere mult mai mică.

Fragmentele provenite de la diverse obiecte de fier și zgură sunt predominante în nivelul 2, cu toate că, în acest stadiu al cercetării nu a fost reperat în zonă un atelier de acest fel.

Oasele de pește sunt întâlnite în special în umplutura gropilor, dar și pe suprafața podelei sezoniere — cpl.7.

Menționăm și două fragmente de sticlă descoperite în S 003, din care unul provine probabil de la piciorul unui pahar.

Dintre monedele descoperite⁹, puține pot fi considerate utile pentru datare, întrucât majoritatea sunt falsuri sau au fost refoosite ca podoabe (paietă, M.1/cpl. 1). Asprii otomani din inventarul mormintelor (M.1/cpl. 1 și M.2/cpl. 5) sunt ieșiți din circulație și utilizarea lor este mai târzie, putând fi stabilit doar un termen *post quem*. În ceea ce privește dinarul unguresc de la Matei Corvin (1458–1490) (planșa 14, fig. 3) descoperit în S 001, caroul 6, la –0,60 m, acesta este foarte ars, iar argintul s-a păstrat foarte puțin.

Concluzii

Stratigrafia descrisă anterior, confirmă, în mare măsură, rezultatele prospecțiunilor, fiind prezente depunerile masive de reziduuri, în special material ceramic, dar și oase de animale, depuse în două etape, respectiv nivelele 2 și 4. Acest grind nu a avut o cotă ridicată dar, după cum am observat stratigrafic, el a fost practic înălțat prin intervenție antropică (nivelări succesive de pământ afânat cu material arheologic și lut galben nisipos). Această situație poate fi interpretată din perspectiva unei singure activități constructive (cea de amenajare a grindului) cu cel puțin două momente. Astfel, întrucât materialul arheologic rezultat în urma cercetării arheologice nu poate fi încadrat cronologic unei anume perioade, la aceeași cotă și în același carou regăsindu-se ceramică ce poate fi integrată culturii „Dridu”, fragmente de Iznik și ceramică de uz comun nesmălțuită și smălțuită, putem presupune formarea antropică a grindului în două etape, în ultima fiind identificate complexe arheologice care atestă o locuire în zonă, probabil la sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului următor. De asemenea, extinderea necropolei nr. 7 în această zonă poate fi legată, cu prudența specifică unui astfel de demers, tocmai de perioada în care aceste lucrări de amenajare au făcut posibilă

⁹ Monedele au fost prelucrate de către dl. Mihai Dima de la Muzeul Băncii Naționale a României, căruia îi mulțumim și pe această cale.

extensia suprafeţei locuibile din situl medieval.

Continuarea cercetărilor în campaniile viitoare, extinse pe întreaga suprafaţă a grindului, vor aduce informaţii suplimentare care să contribuie la conturarea unei imagini de ansamblu în ceea ce priveşte locuirea pe acest grind, modalitatea în care s-a desfăşurat aceasta (sezonier sau permanent), precum şi precizarea limitelor necropolei nr. 7 de la Oraşul de Floci.

Irina Ene, Dana Mihai

Sector Grind nr. 9.

În vederea verificării datelor furnizate de prospecţiunile arheogeofizice în anii 2004–2005 (Păunescu *et alii* 2006) cercetarea s-a continuat prin trasarea unei noi secţiuni, S 003 (15 × 1,5 m) orientată nord-sud. În primele două secţiuni din campaniile anterioare au fost descoperite şi 6 morminte cu gropile adâncite în stratul de pământ steril arheologic. Pentru a verifica extinderea acestei necropole nr. 6 spre centrul grindului,

Secţiunea 003/2006 a fost trasată la o distanţă de 18 m spre vest de Secţiunea 002/2005.

Situaţia stratigrafică arată că după îndepărtarea stratului de pământ vegetal, cu o grosime de 0,25 m, pe întreaga suprafaţă a secţiunii urmează un strat de pământ negru-cenuşos, cu aspect grăunţos, în care s-au descoperit fragmente ceramice mici, rulate, oase sparte de animale, rare fragmente de chirpic şi câteva obiecte de uz din metal cum ar fi cuie, un piron, fragmente de balamale şi un cârlig pentru undiţă. Grosimea acestui strat variază între 0,50 m la capetele secţiunii şi 1 m în zona de centru. Sub acest strat se află un pământ lutos, de culoare galben închis, steril din punct de vedere arheologic. Nu au mai fost descoperite alte morminte, ceea ce presupune că necropola nr. 6 se continua spre limita estică a grindului.

Întrucât materialul arheologic recoltat este foarte puţin relevant pentru estimarea locuirii pe acest grind, pentru moment, cercetarea a fost întreruptă pe acest grind.

Dana Mihai, Anca Păunescu

BIBLIOGRAFIE

- Aslanapa 2006** — O. Aslanapa, *Turkish tile and ceramic art*, Istanbul, 2006, p. 81–82 şi 94
- Cantea 1959** — Gh. Cantea, *Cercetări arheologice pe dealul Mihai vodă şi împrejurimi*, în vol. Bucureştii de odinioară în lumina săpăturilor arheologice, Bucureşti, 1959, p. 104, pl. LXXXV/1-3.
- Chiţescu et alii 1979** — L. Chiţescu, N. Conovici, R. Lungu, A. Păunescu, V. Rădulescu, *Cercetări arheologice la Piua Petrii (Oraşul de Floci), jud. Ialomiţa*, în *Cercetări Arheologice*, III, Bucureşti, 1979, p. 222 şi 234, fig 19
- Chiţescu et alii 1981** — L. Chiţescu, R. Lungu, T. Papasima, P. Vlădilă, V. Rădulescu şi A. Păunescu, *Cercetări arheologice în anul 1979 la Piua Petrii (Oraşul de Floci), comuna Giurgeni, jud. Ialomiţa*, în *Cercetări Arheologice*, IV, Bucureşti, 1981, p. 135–137, fig10/2.
- Chiţescu et alii 1982** — L. Chiţescu, T. Papasima, P. Vlădilă, V. Rădulescu, A. Păunescu, *Cercetările arheologice de la Piua Petrii (Oraşul de Floci), jud. Ialomiţa*, în *Cercetări Arheologice*, V, Bucureşti, 1982, p. 143, 145, fig. 9/6, 10/6, 9.
- Chiţescu et alii 1992** — L. Chiţescu, A. Păunescu, E. Renţa, Gh. Matei, V. Şt. Niţulescu, *Cercetările arheologice de la Piua Petrii (Oraşul de Floci), com. Giurgeni, jud. Ialomiţa*, în *Cercetări Arheologice*, IX, Iaşi–Rădăuţi, 1992, p. 98.
- Ionaşcu, Zirra 1959** — I. Ionaşcu, V. Zirra, *Mănăstirea Radu Vodă şi biserica Bucur*, în vol. Bucureştii de odinioară în lumina săpăturilor arheologice, Bucureşti, 1959, p. 76, pl. LVII.
- Păunescu 1998-2000** — A. Păunescu, *Cuptoare medievale de ars ceramica descoperite la Oraşul de Floci, judeţul Ialomiţa*, în *Cercetări Arheologice*, XI, partea I-a, Bucureşti, 1998-2000, p. 182.

Păunescu et alii 2006 — A. Păunescu, D. Mihai, S. Oța, Gh. Matei, *Cercetări arheologice în vatra Orașului de Floci (Piua Petri), comuna Giurgeni, județul Ialomița*, în *Cercetări Arheologice*, XIII, București, 2006, p. 113-114, 121 și fig. 10, p. 123, fig. 24.

Rosetti 1959 — D. V. Rosetti, *Curtea Veche*, în vol. *Bucureștii de odinioară în lumina săpăturilor arheologice*, București, 1959, p. 160, pl. CX.

Rosetti 1972 — D. V. Rosetti, *Tezaurul de podoabe medievale de la Olteni (Teleorman) și elementele lor bizantine*, în *Buletinul Monumentelor istorice*, an XLI, nr. 4/1972, p. 6, 13, fig. 25.

Rosetti 1972 — D. V. Rosetti, *Vestigiile feudale de la Suslănești (Jud. Argeș)*, în *Buletinul Monumentelor Istorice*, an XLI, nr. 2/1972, p. 34, fig. 6/9. Vezi notele 53 și 54.

LEGENDA FIGURILOR

Planșa 1. Orașul de Floci, planul general al grindurilor.

Planșa 2. Orașul de Floci. Grindul nr. 1, planul casetelor.

Planșa 3. Orașul de Floci, grind nr. 1, planul complexului nr. 2 — locuința 1/2006.

Planșa 4. Orașul de Floci, grind nr. 1, planul complexului nr. 6, cuptor.

Planșa 5. Orașul de Floci, grind nr. 1, planul complexului nr. 1, locuința nr. 1/2007.

Planșa 6. Orașul de Floci, grind nr. 1, ceramică nesmălțuită, secolul al XVI-lea.

Planșa 7. Orașul de Floci, grind nr. 1, ceramică smălțuită.

Planșa 8. Orașul de Floci, grind nr. 3.

Planșa 9. Orașul de Floci. Grind nr. 3, planul grund al locuinței nr. 10/2007.

Planșa 10. Orașul de Floci, grind 3, ceramică decorativă și obiecte de uz descoperite în locuințe și gropi pentru depozitarea rezidurilor menajere.

Planșa 11. Orașul de Floci, grindul nr. 3.

Planșa 12. Orașul de Floci, grind nr. 8. Planul general al secțiunilor.

Planșa 13. Orașul de Floci, grind nr. 8.

Planșa 14. Orașul de Floci, grind nr. 8. Mormintele M1, M2.

Planșa 15. Orașul de Floci, grind nr. 8. Ceramică smălțuită și otomană.

Planșa 16. Orașul de Floci, grind nr. 8. Ceramică smălțuită și otomană.

AUTORI

dr. Anca Păunescu

Muzeul Național de Istorie a României
Calea Victoriei 12, sector 3, București, 030026
Tel. 021.315.82.07
ROMÂNIA
e-mail: anca_paunescu45@yahoo.com

drd. Irina Ene

Muzeul Național de Istorie a României
Calea Victoriei 12, sector 3, București, 030026
Tel. 021.315.82.07
ROMÂNIA
e-mail: irinaene29@yahoo.com

dr. Dana Mihai

Institutul Național al Monumentelor Istorice
Str. Zossima Demarat 8, sector 3, București
Tel. 021.327.09.18
Tel/fax 021.327.09.19
ROMÂNIA
e-mail: evidenta@inmi.ro

dr. Gheorghe Matei

Muzeul Județean Ialomița
Str. Matei Basarab, 30, Slobozia, jud. Ialomița
Tel. 0243.230.054.
ROMÂNIA
e-mail: gica_matei@yahoo.com

PI 1. Orașul de Focși, planul general al grindurilor.

**ORAȘUL DE FLOCI 2006–2007
PLANUL CASETELOR**

Pl. 2. Orașul de Floci, grind nr. 1, planul casetelor.

Pl. 3. Oraşul de Floci, grind nr. 1, planul complexului nr. 2 — locuinţa 1/2006.

Pl. 4. Orașul de Floci, grind nr. 1, planul complexului nr. 6, cuptor.

ORAȘUL DE FLOCI 2007
PLANUL LOCUINȚEI NR. 1

Pl. 5. Orașul de Floci, grind nr. 1, planul complexului nr. 1, locuința nr. 1/2007.

Pl. 6. Oraşul de Floci, grindul nr. 1, ceramică nesmălţuită, secolul al XVI-lea.

Pl. 7. Oraşul de Floci, grindul nr. 1, ceramică smălţuită.

ORAȘUL DE FLOCI, AVICOLA, GRINDUL NR. 3
2003–2007

Pl. 8. Orașul de Floci, grindul nr. 3.

ORAȘUL DE FLOCI, 2007, S I

Pl. 9. Orașul de Floci, grindul nr. 3, planul grund al locuinței nr. 10/2007

Pl. 10. Orașul de Floci, grind 3, ceramică decorativă și obiecte de uz casnic descoperite în locuințe și gropi pentru depozitarea rezidurilor menajere

ORAȘUL DE FLOCI, 2003–2007

Avicola, grindul nr. 3
nivelul nr. 4 — sfârșit de sec. XVII - început de secol XVIII

ORAȘUL DE FLOCI, 2003–2007

Avicola, grindul nr. 3
nivelul nr. 1 — sfârșit de sec. XV

ORAȘUL DE FLOCI, 2003–2007

Avicola, grindul nr. 3
nivelul nr. 2 — început de sec. XVI

ORAȘUL DE FLOCI, 2003–2007

Avicola, grindul nr. 3
nivelul nr. 3 — sfârșit de secol XVI - început de sec. XVII

Pl. 11. Orașul de Floci, grindul nr. 3.

Pl. 12. Orașul de Floci, grindul nr. 8, planul general al secțiunilor.

Profil vest S001

Grund S005

Grund S001

Pl. 13. Orașul de Floci, grind 8.

Pl. 14. Oraşul de Floci, grind nr. 8. Mormintele M1, M2.

Pl. 15. Oraşul de Floci. Grindul nr. 8. Ceramică smălţuită şi otomană.

Pl. 16. Orașul de Floci. Grindul nr. 8. Ceramică smălțuită și otomană.